

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکنه : امیرگران
۲۰ مارچ ۲۰۲۱

د کواد (QUAD) یا څلور ضلعي اتحاد

د هند او ارام سمندر د اتحاد لپاره د امریکا د جمهور رئیس ، د هند ، جاپان او استرالیا د صدراعظمانو لخوا لومړني مجازي کنفرانس د روان ميلادي کال د مارچ د مياشتي په ۱۲ نيټه ترسره شو ، د QUAD يا Quadrilateral په نوم اتحاد چي د څلورگوتي يا څلورضلعي اتحاد په مانا ده د هند او ارام اوقیانوس يوه جيوپوليتيکي پېښه او په دغه سيمه کي د ستراتيژيکي اتحاد په لور ، بڼه ورکونکي بلل کيداي شي ، د کواد اتحاد نوښت د لومړي ځل لپاره د جاپان د پخواني صدراعظم شينزو ابي (Shinzo Abe) لخوا مطرح شوي وو او د ياد شويو څلورو هيوادو د خارجه چارو وزيرانو له څو کالو راپدېخوا د هند او ارام سمندر کي د چين لخوا امنيتي او بحري گواښونو ته په کتو غير رسمي ديالوگ جاري ساتلي وو چي د امریکا د جمهوري رياست په انتخاباتو کي د دموکرات گوند د برياليتوب او هم د ۲۰۲۱ م کال د جنوري د مياشتي په شلمه نيټه په شلمه نيټه ماني کي د جو بايډن واکمني د کواد اتحاد ته د رسيدو په موخه د لومړي ځل لپاره د نوموړو څلورو هيوادو د رهبرانو انلاين غونډه د مارچ د مياشتي په دولسمه نيټه وشوه او د څلورضلعي اتحاد په تشکيل موافقي ته ورسيدل ، په انلاين کنفرانس کي د استرالیا ، هند ، جاپان او امریکا رهبرانو ويناوي وکړي او د جاپان د پخواني صدراعظم شينزو ابي د ابتکار ستاينه وشوه ، هغه د QUAD (څلور ضلعي اتحاد) ته د Asian Arc of Democracy ياني د دموکراسی اسيايي کمان نوم ورکړي وو .

د سيمي د امنيتي او سياسي چارو شنونکي په دي نظر دي چي څلورضلعي اتحاد به د چين په وړاندي په اقتصادي ، سياسي او دفاعي چارو او ننگونو کي د يوي جبهې حيثيت ولري ، د دغه اتحاد د غړو هيوادو په منځ کي به تجارتي راکړه ورکړه پراخه او وده ومومي او کيداي شي له چين سره په تجارتي اړيکو هم منفي اغيز ولري او په دريو کالو کي ۳ / ۱ تجارت قطع او د دغه هيواد په توليداتو او مصرفي کالو بنديز ولگوي ، په هند کي د امنيتي او سياسي مسايلو يوه څيړونکي ، پرادهان Pradhan په دي اند دي " په داسي حال کي چي اينده تاريخ ليکونکي به په بڼه او مناسب وضعيت کي وي چي د کواد اتحاد د اهميت په تړاو ارزونه وکړي ، ولي په اوسنيو شرايطو کي د ۲۱ پيړی له يوه ډير مهم انکشاف څخه شميرل کيږي ، اوسني گواښونو او مشکلاتو ته په کتو ، شايد د څلورو هيوادو د رهبرانو د انلاين کنفرانس اهميت به د يالنا ، پوتسدام او سانفرانسيسکو له کنفرانسونو څخه کم نه وي کوم چي د گواښونو او بحران د حل عملي لاره ئي هواره کړه " همدابول په ځينو امريکايي او هندي مطبوعاتو او ويب پاڼو کي څلور گوتي اتحاد د اسيايي ناتو په نوم هم تعبير شوي ، د کنفرانس په گډه اعلاميه کي د هند د صدراعظم نريندرا مودي څرگندونو

ته اشاره شوي چې ويلي ئي دي " ... مور د خپلو دموکراتیکو ارزښتونو او د ازاد ، څرگند او جامع هند - پاسيفیک لپاره ژمن او متعهد يو " ، د یادولو وړ ده چې جو بایدن او د جاپان ، استرالیا صدراعظمانو د نریندرا مودي څرگندونو ته ورته ویناوي کړي.

د نوموړي اتحاد یو له اجنداوو څخه داده چې څلور واړه هیوادونه به د گډ لیدلوري (shared vision) په چوکاټ کې د کرونا (covid-19) واکسین تولید او ویش ، اقلیمي بدلون او د راتوکیدونکي تکنالوژۍ په ساحه کې همکاري کوي ، د کوید - ۱۹ واکسین د تولید په برخه کې به هند تر ۲۰۲۲ م کال پوري یو میلیارد دوزه واکسین تولیدوي او څلور هیوادو ته به ئي ورکوي ، مالي لگښت ئي امریکا ، جاپان او استرالیا ورکوي ، په گډه اعلامیه کې د کواډ اتحاد د غړو هیوادو لخوا په Blue Water Navy یانې د چین د ساحل څخه د ۱۰۰۰ میل په فاصله هاخوا سمندر کې په شرقي او جنوبي بحیره کې د بحري ځواکونو د بیریو مانورو او مداخلو ته هم اشاره شوي ، دغو گواښونو ته په کتو ، د څلور ضلعي اتحاد سمندري ځواکونه به په خپل منځ کې د Exercise Malabar په نوم مانورونه او تطبیقات کوي ، دا تطبیقات د ۲۰۲۰ م کال د سپټمبر په میاشت کې هم اجرا شوي ول ، همدارنگه په اعلامیه کې په چین غبر شوي چې د ملگرو ملتو د بحري کنوانسیون په رڼا کې اسانتیاوو او همکاريو ته زمینه برابره کړي ، د نړۍ د پوځي انډول د نشر شوي احصائي له مخې د چین ولسي جمهوریت وسله وال ځواکونه د خلکو د ازادۍ پوځ (PLA) په نوم پېرندل کيږي چې د افراډي قوت له امله د نړۍ تر ټولو ستر پوځ دي او شمیر ئي ۲۲ لکه او ۵۵ زره ښودل شوي له هغې جملې څخه د چین د بحري قواوو شمیر ۲ لکه ۵۵ زرو ته رسیږي ، د چین حکومت په ۱۹۹۰ لسیزه کې د خپلو سمندري ځواکونو زیاتولو او تقویه کولو ته توجه وکړه او هغه ئي د شمالي ، شرقي او جنوبي بحري بیړیو مرکزونو باندې تقسیم کړي ، نوموړي بحري قواوي کله کله په ازاد سمندر Blue Water کې د جاپان ، استرالیا له بحري قواوو سره په ټکر کې شي همدا ډول د هند او چین سرحدې ځواکونه د لداخ او دوکلام په سرحدې سیمه کې یو له بل سره جگړې پیل کوي چې د ۱۹۶۲ جگړې څخه را پدېخوا ئي دواړو خواوو ته تلفات اړولي دغو لانجو او سیالیو ته په کتو او هم د چین چټک اقتصادي ودې او پرمختگ له امله د QUAd اتحاد د رامنځ ته کیدو دلیل کیدای شي ، امیرگران .

د مقالې د لیکلو لپاره :

۔ د هند د دیپلومات ورځپاڼې ویب پاڼه

۔ د واشنگټن پوسټ سایټ، مطالعه شوي .